

Դրուագներ ազգային պատմութենէ

ՓԱՌՔԻ ՊԱՏԳԱՐԱԿԸ

ՍԵՐԷՈՍ (ԳԼ. Ա).

ՈՒՍԿԻՑ բարձրանան այս աղաղակներ
 Ջէնքերու շառաչ, բաղխում տոբոխի.
 Դրւի՛նն են խուժած օտար բանակներ.
 Ինչո՛ւ այս մռնչիւնք, այս ձայնը փողի:
 Կը նայի Մամեուն դէպ ի պատուհան
 Կը խլիւ որմէն իր պղնձի վահան.
 Մերկացած իր սուր
 Բիրերուն պէս հուր՝
 Թրուչի նժոյգի վրան:

խողովուրդն ողորյն ոստքի կանգնած է.
 Զէնք չին թողուցած կանայք՝ այրերուն.
 Փողոցին մէջտեղ աւելոյն կ'անիծէ.
 Զրամացի փոխէ զայն մոգերու արիւն:
 Սուրէնդ անըզամ որ ոչնչացնել
 կարծէիր մեր կամք, լեզու եւ անուն,
 Դատապարտուած ես. կիրճը է անել.
 Կարգդ է զոն երթալ զայրուծի մ'անհուն:
 Հեծած է Մամբուն ամպի մը վրայ.
 Սուրէնը կ'փնտռէ, դափնն իր եղբոր.
 Բազէն թրուչնիկին ետեւէն կ'սուրայ.
 Դաւաճ է անեղ արդարութեան օր:
 Զիւ վրայմարգպանն՝ իզգեսան հովին տուած
 կը փախչի. յանկարծ առջեւն իր Տամբուն
 Տեսնէ զԱրիւնիք. Մամբունն, ով Աստուած
 Մամբունն՝ որ իր սիրտ կը մխէ տէգն ու բուն:
 Արեամբ արբեցած կը շրջի ամբոխ.
 Բանալն այլ կողմէն կու գայ յաղթական.
 Ետէ մին հրըճուած՝ մոգերու գըլլէս,
 Միւսը՝ Սուրէնին, ըսպանուած գազան:
 Բազմած է խոսքով արքայից արքայ
 իր գահուն վրայ ոսկի, անխայտ.
 Կը գոչէ գուժկան՝ Տակաւն հողի վրայ.
 « Զակտեանս ապրէ. տէր արքայ, Հայեր
 Մոգերը բոլոր թողեցին արդէն.
 Մեռուցին կըրակ աստուածն իրենց հետ.
 — Բանակներըս թող իրենց վրայ դիմեն
 Քաղաքը բնակչին հետ ընեն անհետ:
 Ըսպիտակ լերանց գըրկին մէջ կանաչ
 Դիւթի ծիածանք կը ծլփան հովէն.
 Ոսիք արեւուն հետ կու գան յառաջ,
 Պարտուած՝ անոր հետ սուգովն խաւարէն:
 Փոռորկի մը նման որ շրջի յերկինք
 կը մտնէ խոսքով մէջն իր պալատին.
 Շանթին, կրակին հետ կը կընքէ դաշինք
 խոստումներ կ'ընէ Մահուան՝ վերջստին:
 Եւ յաղթ բանակներ նոր դիւցազանց հետ
 կանգնելու կ'երթան իր փառքն աղարտած.
 Սակքա անոնցմէ, աւար, դառնան ետ՝
 Դարծած պատմաբան Մամբունի փառաց:
 Մոլեգնի խոսքով. իր ամառ գուռով
 Անամբ ախոյեան կ'երթայ Մամբունի.
 Ախոյ ամէն ազգ ունի իր քով
 Զինք ներկայացնող գուռներ վայրենի.
 Բազմած է արքան գահոյքի վրայ. —
 Փըղոսկրէ նաւակ՝ ոսկեղէն ցուկով.

Զերդ փայլելուն ցօղեր շուշանի վրայ
 Դրուագի փղոսկր՝ անգին քարերով:
 Կը թուին ձեան վրայ՝ խիտ խիտ ծաղիկներ.
 Գոյնգոյն բոյսերու շարժուն ագարակ.
 Յաղթանակ մ'է հոն ակունքով նկարուեր.
 Կը իր անունն է Փառքի պատգարակ:
 Զայն իշխանութիւն կը կրեն ուսի վրան.
 Զորս կողմ երաժիշտը անդու կը նուագեն.
 Զարմացած աչքով վարդ, կակաչ, շուշան
 Թափորին այդ նոր՝ անցք կը դիտեն:
 Մամբուն լերան վրայ, գերդազմի աստուած
 Յենու իբր արծան՝ իր վահանին վրայ.
 Դաշտը կ'պարփակէ նայուածքը ռերկած:
 Հոն են իր անթիւ զոհերն ապագայ:
 Վայրկիսն մը յետոյ աշխարհէն պակաս
 Պիտ՝ ըլլան հազար էակներ ննջոժոտ.
 Աւելի թեթեւ, մաքուր պիտ՝ ըլլաս
 Երբ ծագի, երկիր, վաղուան առաւօտ:
 Համբք կը կազմեն փողք ու ռազմիկներ.
 Զօրք զոյգ ծովեր կը ձուլեն ովկիան.
 Իրար կը փըշտեն անոնց կոհակներ.
 Իջիր, ով Մամբուն, հունձըդ արտն է ան:
 Արեւը՝ տըժգոյն՝ դաշտի վրան ամբաւ
 Պաշտողներն իրեն տեսնէ դիտապաստ.
 Եւ իր ոսկեծոյլ նիզակները բնաւ
 Զեն օգներ անոնց կըռիւն անբաստ:
 Առաքաստին պէս որ ծռի հողմալար
 Կ'ընկըրկին ոտովք. եւ լոկ մեռեալներ
 Իրենց դիրքին վրայ կը ման յամառ,
 Քաջագոյն քան երբ կեանքերնին տեւէր:
 Մամբունն այս պահուն իբրեւ ախոյեան
 Ընտրած է իրեն արքայից արքայ.
 Գուռներ ճեղքելով հասած է իր վրան.
 Այլ հեռուն անոր փախուստ կը տեսնայ:
 Յաղթանակն գիշեր. Զահեր կը փայլի
 Ամէն մէկ աստղի իբրեւ պատասխան.
 Գերի են ընկած ընտանիք շափն,
 Աթոռն՝ աստուածն իսկ, կըրակ սըրբազան.
 Ով դրոշկապահը, Դրնայ բուրգերէն
 Փողով աւետիք տըլէք յաղթութեան.
 Սըրբազան կրակի բոցեր թող այրեն՝
 Իրեն նըւիրուած տաճարներ համայն:
 Դիմէ խուռն ամբոխ՝ գողալով կեցցէ.
 Մամբունն առիւծ մ'է, Մամբուն, կրակ
 Արեգակի նման նա կը յառաջէ. (անշէջ.
 Բազմած արդ Փառքի պատգարակն մէջ. . .

Հ. Կ. Տ. ՍԱՅԱՅԵԱՆ